

Asia: VN/23682/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpanemista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpanoa koskevassa asiassa.

Jätteiden siirrot erityisesti EU-alueella ovat keskeinen osa kansainvälistä jätemarkkinaa. Niillä mahdollisesta jätteiden asianmukainen käsittely silloinkin, kun käsittelykapasiteettia ei ole saatavilla siellä, missä jäte syntyy. Esimerkkinä tästä toimii jäsenyrityksemme tarjoama käsittelymahdollisuus Virossa tulevalle savukaasujen käsittelystä syntyvälle jätteelle, jolle Virossa ei ole käsittelymahdollisuutta. Mikäli laki tulisi voimaan esitetyssä muodossa, tämänkaltaista toimintaa estyisi.

EU-sääntelyn kansallisella täytäntöönpanolla tulisi pyrkiä turvaamaan jätteiden sisämarkkinoiden toimintaa. Nyt käsiteltävässä esitysluonnoksessa on kuitenkin tavoitteena asettaa jätteiden tuonnille Suomeen tiukempia rajoituksia kuin mitä EU-sääntely edellyttää. Tällä on kielteisiä vaikutuksia toimialan yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin. Katsomme, että hyödynnettävän ja loppusijoitettavan jätteen tulisi voida liikkua mahdollisimman vapaasti EU:n rajojen sisällä, mikäli se tuodaan asianmukaiseen käsittelyyn.

Perusteena EU-vaatimustason ylittäviin tuontirajoituksiin on esitetty sen varmistamista, että kaatopaikkakapasiteetti riittää omassa maassa syntyvien jätteiden loppukäsittelyyn. Toisena perusteena tuontirajoituksille on esitysluonnoksessa nostettu huoltovarmuus. On totta, että erilaisissa vakavissa häiriötilanteissa kaatopaikkakapasiteetille voi tulla tarve. Katsomme, että sääntelyssä tulisi ensisijaisesti pyrkiä ohjaamaan jätteitä hyödynnettäväksi.

EU jätesiiroasetuksen 2024/1157 velvoitteet unionin jäsenmaiden välisten hyödynnettäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoihin hankaloittavat kierrätysmateriaalien hankintaa neitseellisiin materiaaleihin verrattuna. Kuljetusturvallisuutta, laitosturvallisuutta, ympäristöturvallisuutta ja jätteen asianmukaista käsittelyä säädellään jo EU-asetuksilla. EU:n sisäisten hyödynnettäväksi tarkoitettujen jätteiden siirrot tulisi vapauttaa ennakkolupamenettelystä tai tätä tulisi merkittävästi helpottaa.

Kemianteollisuus esittää, että hallituksen esitysluonnoksesta poistetaan kielto siirtää jätettä Suomeen, mikäli jäte loppusijoitetaan ”erityisesti suunnitellulle kaatopaikalle” (jäteasetuksen liitteen 2 loppukäsittelytoimi D 5) väliaikaisen loppukäsittelytoimen jälkeen.

Mikäli luonnoksessa ehdotetut tuontirajoitukset saatetaan voimaan, tulee muutoksille varata pidempi siirtymäaika niin, että kansallisten laajennusten osalta laki tulisi voimaan vasta 31.12.2028. Tämä mahdollistaisi toiminnan sopeuttamisen ja kohtuuttomien vaikutusten välttämisen.

Toimivat markkinat ja ennakoitava sääntely-ympäristö ovat edellytyksiä myös kiertotalouden investoinneille. Kansalliset rajoitukset voivat haitata tätä kehitystä. Lisäksi ne haittaavat EU:n yhtenäismarkkinoiden kehittymistä kiertotalouden ja kierrätysmateriaalien osalta.

Vilenius Pia
Kemianteollisuus ry